

Time: 3:00 Hours.

Marks: 100

N.B. 1) All questions are compulsory.

2) All questions carry equal marks.

Q. 1. A) What important role did Peshwa Balaji Vishwanath play in the expansion of the Maratha Empire? Give a detailed overview of his policies. 20

OR

B) Describe the expansion of the Maratha Empire under Peshwa Bajirao I and discuss his northern campaigns and their consequences. 20

Q. 2 A) Explain the contribution of Peshwa Balaji Bajirao (Nana Saheb) to the expansion and administration of the Maratha Empire during his reign. 20

OR

B) Explain the causes of the Third Battle of Panipat and how it affected the Maratha Empire.

Q. 3 A) What policies did Peshwa Madhavrao I implement to revive the Maratha Empire? Review his administration. 20

OR

B) Explain the major reasons for the fall of the Maratha Empire.

Q. 4 A) Explain the need for reforms based on the social conditions during the Peshwa period. 20

OR

B) Did casteism during the Peshwa period contribute to the degradation of the untouchables? Discuss this statement in detail.

Q. 5 Write a note on any two of the following. 20

A) Maratha Federation

B) British-Maratha relations

C) Chauthai and Sardeshmukhi

D) Bakhari during the Peshwa period

(मराठी रुपांतर)

वेळ: ३ तास

गुण: १००

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १ ला अ) पेशवा बालाजी विश्वनाथ यांनी मराठा साम्राज्याच्या विस्तारात कोणती महत्वाची भूमिका बजावली?
त्यांच्या धोरणांचा सखोल आढावा द्या. २०

किंवा

ब) पेशवा बाजीराव I यांच्या नेतृत्वाखाली मराठा साम्राज्याचा विस्तार सांगून त्यांच्या उत्तरेकडील मोहिमा
आणि त्याचे परिणाम यावर चर्चा करा. २०

प्र. २ रा. अ) पेशवा बाळाजी बाजीराव यांच्या काळात मराठा साम्राज्याच्या विस्ताराचे आणि प्रशासनाचे स्वरूप (नानासाहेब)
सांगून योगदान स्पष्ट करा. २०

किंवा

ब) पानिपतच्या तिसऱ्या लढाईची कारणे आणि त्याचे परिणाम मराठा साम्राज्यावर कसे झाले याचे विवेचन करा.

प्र. ३ रा अ) पेशवा माधवराव प्रथम यांनी मराठा साम्राज्य पुनरुज्जीवित करण्यासाठी कोणती धोरणे राबवली.?
त्यांच्या प्रशासनाची समीक्षा करा. २०

किंवा

ब) मराठा साम्राज्याच्या पतनाची प्रमुख कारणे स्पष्ट करा.

प्र. ४ था अ) पेशवा कालखंडातील सामाजिक स्थितीवर आधारित सुधारणांची आवश्यकता विशद करा. २०

किंवा

ब) अस्पृश्यांच्या अधोगतीस पेशवेकालीन जातीयता कारणीभूत ठरली? या विधानाशी सविस्तर चर्चा करा.

प्र. ५ वा खालील पैकी कोणत्याही दोहोवर टीप द्या. २०

अ) मराठा महासंघ

ब) ब्रिटिश-मराठा संबंध

क) चौथाई आणि सरदेशमुखी

ड) पेशव्यांच्या काळात बखरी
